

PM Rotel I (Dnr KS 2020/691)

Uppföljning av budget 2020 – Terialrapport 1 per den 30 april med helårsprognos

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Terialrapport 1 för år 2020 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 35,9 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 56,9 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 2,8 mnkr. Finansiering sker genom att om disponera för ändamålet avsätta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2020 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 11,5 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till promemorian.
6. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 7,8 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till promemorian.
7. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden samt vidta åtgärder enligt vad som sägs i promemorian och bilaga 3 till promemorian.
8. Basnyckeltal med utfall för år 2019 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 4 till promemorian.
9. Fördelning av statsbidrag för att minska segregation godkänns i enlighet med bilaga 5 till promemorian.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i terialrapport 1 från nämnderna.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Ärendet utgör stadens tertialrapport 1 per 30 april 2020. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Samtliga nämnders tertialrapporter per den 30 april med helårsprognos har analyserats i förhållande till budget 2020. Bolagens tertialrapporter har i relevanta delar legat till grund för analysen.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Tertialrapport 1 innehåller stadsledningskontorets bedömning av hur stadens verksamheter kommer att uppnå årsmålet för samtliga av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*, *En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt* och *En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden*.

En fokusering kring stadens kärnverksamheter har varit och är särskilt viktig under den rådande covid-19-pandemin. Nämnderna arbetar aktivt för att begränsa smittspridningen, skydda riskgrupper, upprätthålla prioriterade verksamheter samt verka för ökad trygghet. Måluppfyllelsen för de tre inriktningsmålen och deras underliggande verksamhetsområdesmål påverkas av förklarliga skäl av den pågående covid-19-pandemin, där planerade aktiviteter och projekt har skjutits fram eller omprioriterats. Ett av stadens inriktningsmål uppnås helt under 2020 och resterande två bedöms uppnås delvis.

Sverige och hela världen befinner sig i ett extraordinärt läge där konjunkturen faller snabbt. I spåren av covid-19 är utmaningarna för stadens ekonomi och verksamhet mycket stora för i år och de kommande åren, framförallt där prognoserna för skatteunderlaget visar på en kraftig nedrevidering. Det ställer stora krav på att staden arbetar för att säkra en budget i balans och en långsiktigt hållbar ekonomi.

Samtidigt är det många familjer och enskilda människor som på olika sätt drabbas när företag permitterar anställda eller rentav går i konkurs. Bostadsbolagen har därför ett tydligt uppdrag att vara tillmötesgående och inte vräka någon från sin bostad på grund av utvecklingen med covid-19. Det är också viktigt att det långsiktiga vräkningsförebyggande arbetet fortsätter, i samverkan mellan bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna.

Samtliga nämnder och styrelser har en viktig uppgift att säkerställa god budgethållning samt ett effektivt, hållbart, ansvarsfullt och ändamålsenligt handhavande av skattemedlen samtidigt som investerande nämnder och styrelser noga ska pröva såväl lönsamhet som strategisk betydelse av kommande investeringar, liksom att finna en ansvarsfull och långsiktigt hållbar finansiering för dessa. Ett antal investeringsprojekt inom staden redovisar prognostiserade avvikelser som överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 10 procent. Här delar jag stadsledningskontorets angelägna uppfattning om att fastighetsnämnden, trafiknämnden och exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekten och om nödvändigt, i samråd med kommunstyrelsen, återkomma till kommunfullmäktige för reviderat genomförandebeslut.

I övrigt instämmer jag i stadsledningskontorets bedömningar och jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Tertialrapport 1 för år 2020 för Stockholms stad godkänns.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 35,9 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2020 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
3. Nämnderna medges budgetjustering för ökade investeringsutgifter med 56,9 mnkr. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2020 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 2,8 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet avsatta medel under kommunstyrelsen m.m. i 2020 års budget enligt bilaga 1 till promemorian.
5. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 11,5 mnkr. Finansiering sker genom utdelning från stadens donationsfonder enligt bilaga 1 till promemorian.
6. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 7,8 mnkr för redovisade omslutningsförändringar enligt bilaga 1 och 2 till promemorian.
7. Nämnderna uppmanas och stadens bolag anmodas, genom Stockholms Stadshus AB, att justera och komplettera sina indikatorer och målvärden samt vidta åtgärder enligt vad som sägs i promemorian och bilaga 3 till promemorian.
8. Basnyckeltal med utfall för år 2019 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 4 till promemorian.
9. Fördelning av statsbidrag för att minska segregation godkänns i enlighet med bilaga 5 till promemorian.
10. Utöver vad som framgår ovan avslås övriga framställningar i tertialrapport 1 från nämnderna.

Stockholm den 10 juni 2020

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

0. Uppföljning av budget 2020 - Tertialrapport 1 per 30 april med helårsprognos
1. Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta budgetjusteringar samt av nämnderna redovisade omslutningsförändringar
2. Resultatprognos och prognos på investeringsplan
3. Uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolag
4. Basnyckeltal med utfall för år 2019
5. Projektmedel Tillväxtverket - Stärka 32 kommuners långsiktiga arbete för att minska segregationen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslaget till beslut
2. Att uppdra till finansborgarrådet att senast under augusti månad återkomma till kommunstyrelsen med ett förslag på reviderade anslag till berörda nämnder för att svara mot de behov som uppkommit till följd av den pågående pandemin och för att säkerställa de ekonomiska förutsättningar som krävs för att upprätthålla en god kvalitet.
3. Att uppdra till finansborgarrådet att senast under augusti månad återkomma till kommunstyrelsen med förslag på vilka aktiviteter från stadens budget för 2020 som bör anstå till efter den pågående pandemin för att säkerställa att stadens arbete fokuseras mot ytterligare smittspridning och annat arbete till följd av pandemin.
4. Att ge finansborgarrådet i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på åtgärder för att hålla tillbaka arbetslösheten i Stockholm genom exempelvis utökade utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Samt att som en del av det anslå resurser till en stödfond för kulturnäringsen enligt nedan att finansieras ur CM2.
5. Att därutöver anföra följande.

Först av allt vill vi framföra det tack till stadens alla medarbetare för de insatser som de gjort i en av vår tids svåraste ögonblick. Vi vet att staden brustit i viktiga delar och vi vet att Stockholm behöver bli så mycket bättre för att garantera alla brukare, alla anställda och yttersta alla stockholmare en bättre välfärd, bättre arbetsvillkor och en bättre beredskap. Vi vet att ni gjort tillvaron tryggare i en tid av stor otrygghet. Ofta har ni gjort det till priset av er egen trygghet. Det som händer våren år 2020 får aldrig hända igen.

Därför föreslår vi här åtgärder för fler jobb och bättre förutsättningar för välfärden. Vi föreslår också en tydlig prioritering av arbete som behövs till följd av pandemin och att andra uppgifter ska skjutas på framtiden.

Det är självklart att stadens fokus till fullo borde fokuseras på att bekämpa pandemin och dess konsekvenser. Vi välkomnar därför när finansborgarrådet i sina synpunkter låter påskina att så skulle vara fallet. Det hade varit bra om det hade varit korrekt.

Verkligheten är dock annorlunda. I Tertialrapport 1 redovisar Äldrenämnden att de anser målet om att äldre i Stockholm har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande helt uppfyllt. Det är naturligtvis i sig upprörande att ansvarig facknämnd anser detta mål uppfyllt under en period då äldre i Stockholm aldrig varit mindre trygga, aldrig haft så litet självbestämmande och där äldreomsorgens kvalitetsbrister till följd av dåliga förutsättningar aldrig varit tydligare.

Än mer upprörande är dock att nämnden anser målet uppfyllt baserat på att förvaltningen redovisar att arbetet med kommunfullmäktiges 44 aktiviteter för målet pågår. I en av dessa 44 aktiviteter påvisar äldreförvaltningen en direkt koppling till Covid-19. Det är alltså uppenbart att i den nämnd som borde prioriterat hårdast pågår fortfarande arbetet med ett stort antal uppgifter som inte alls är kopplade till att möta pandemin.

Även i andra nämnder och styrelser pågår arbetet med majoritetens ideologiska projekt. I en tid när våra bostadsbolag borde totalt fokuserat på att hjälpa företag och hyresgäster fortsätter ombildningsverksamheten som om ingenting hade hänt. Varje personell resurs som används till detta i stället för att hjälpa en hyresgäst eller småföretag att hantera en hyresskuld är en förlust för staden.

Kommunstyrelsen bör därför ge finansborgarrådet i uppdrag att återkomma till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige med ett förslag på hur huvuddelen av de aktiviteter som gavs i budget kan prioriteras ned till förmån för insatser till följd av pandemin.

Detta borde redan varit gjort och vi föreslog finansborgarrådet ett sådant beslut i en skrivelse den 24 mars. Eftersom inget skett hittills bör uppdraget tidsbestämmas.

I åtskilliga debatter i kommunfullmäktige har finansborgarrådet lovat att verksamheter som fått ökade kostnader till följd av pandemin ska kompenseras för detta. Av detta syns ingenting i Tertialrapport 1. Tvärtom betonar finansborgarrådet att nämnder och styrelsen har en viktig uppgift att säkerställa god budgethållning. Detta hade ett vanligt budgetår varit en högst korrekt position men i ett läge där äldreomsorgen präglats av extremt stora tillkommande behov och där kultur- och idrottsverksamheter drabbats av stora inkomstbortfall utan att finansborgarrådet tar något som helst initiativ för att ge verksamheterna goda ekonomiska förutsättningar att klara sina målsättningar kommer skrivningen tolkas som ett tydligt sparkrav.

Att så är fallet framgår tydligt av att stadsdelsnämnderna – mitt under pandemin och arbetet med att begränsa smittspridningen – redovisar att de jämfört med budget lyckats spara 36 miljoner kronor på den äldreomsorg som redan i utgångsläget hade en stram budget.

Oviljan att ge verksamheterna bättre ekonomiska förutsättningar och tydlighet om vad som gäller riskerar att driva fram effektiviseringsarbete i de verksamheter som drabbats hårdast av pandemin. Kommunstyrelsen bör därför nu ge finansborgarrådet i uppdrag att senast under augusti månad att återkomma till kommunstyrelsen med ett förslag som säkerställer att exempelvis äldreomsorg, utbildning, kultur och idrott inte ska tvingas till neddragningar till följd av kostnader eller inkomsttapp till följd av pandemin.

I stadsledningskontorets förslag till tertialrapport anses flera mål som helt eller delvis uppfyllda. Vi delar inte den uppfattningen och anser att måluppfyllelsen är alltför välvilligt satt givet resultaten. Särskilt uppenbart blir det när det gäller följande mål.

- Målet om att Stockholm är en trygg, säker och välskött stad anses som helt uppfyllt samtidigt som medborgarundersökningen från förra året visar en ökande otrygghet och ingen ny undersökning ska göras i år.
- Målet om att skolor och förskolor ska vara de bästa i Sverige anses delvis uppfyllt samtidigt som personaltäteten i förskolan försämras tydligt till följd av 2000-talets snålaste utbildningsbudget.
- Målet om att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande anses delvis uppfyllt vilket är direkt felaktigt och kring vilket vi redovisat vår kritik ovan.
- Målet om att Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat anses uppfyllas delvis samtidigt som det för alla som läser siffrorna framgår tydligt att det inte är verkligheten.

När det gäller målet om äldre har vi ovan redan redovisat vår kritik och har i en månads tid föreslagit att stadens arbete under coronakrisen måste bli föremål för en extern och oberoende granskning. Nu har den borgerliga majoriteten beslutat sig för någon form av granskning och vi förutsätter att uppdrag, form och sammansättning av en extern kommission blir föremål för gemensamma diskussioner mellan politisk majoritet och opposition. Så sker nationellt och det är ytterst garantin för att säkra en kommissions oberoende.

Vi vill i detta sammanhang därutöver särskilt fokusera på den bristande måluppfyllelsen när det gäller trygghet och byggandet.

2019 sjönk medborgarnas upplevda trygghet betydligt. Trygghetsfrågan har inte blivit mindre viktig och det är därför uppseendeväckande att stadens ledning beslutat att inte följa upp frågan genom en ny medborgarundersökning. Vi förstår att det finns frågor i denna som kan anses ha motstridiga budskap givet ambitionen till social distansering men det finns åtskilliga frågor som kan ställas och vara viktiga budskap om tryggheten.

Om denna undersökning inte genomförs bör stadsledningskontoret följa upp målet mot den närmast identiska frågan om upplevd trygghet i egna bostadsområdet som genomförs i trygghetsundersökningen.

Särskilt angeläget är detta eftersom det finns indikatorer på att utvecklingen fortsatt går åt fel håll. Skolevernas upplevda trygghet i årskurs åtta är fortfarande nio procentenheter under fullmäktiges mål, trygghetsinvesteringarna kommer inte fram i tillräcklig grad och brottsofferstödet når inte heller upp till fullmäktiges mål.

Det område som närmast konsekvent inte når upp till fullmäktiges mål rör byggandet. Så var det 2018 efter valet. Så var det 2019 och så är det första tertialet 2020. Oförmågan att få fram markanvisningar och nya detaljplaner är ett resultat av politiska beslut (eller avsaknaden av desamma). I tertialrapport 1 har det gått så långt att en måluppfyllelse om drygt 10 % (vad gäller bostäder i nya detaljplaner) av vad som borde gjorts om bostadsplanerandet skulle hållit en jämn takt räknas som ett delvis uppfyllt mål. Att ha fattat beslut om 446 bostäder när årsmålet är 10 000 kan inte vara godkänt.

Tertialrapporten pratar mycket om Covid-19 men det får ganska små effekter på den förda politiken. Vad gäller två områden är det särskilt besvärande.

Stadsledningskontoret konstaterar i rapporten att utsikterna för Stockholms arbetsmarknad är synnerligen oroande. Här ser vi fler varsel än i andra delar av landet. SWECO har på uppdrag av socialförvaltningen tagit fram en prognos för utvecklingen av försörjningsstödet under de kommande åren och räknar med en ökning på mellan 7 och 19 procent. Det finns alltså anledning för staden att agera. Tertialrapport 1 hade varit ett lämpligt tillfälle för sådana åtgärder men avsaknaden av dessa är tydliga. De behov som gällde när budgeten beslutades om i november 2019 är ju helt irrelevanta idag och det bör därför ankomma på finansborgarrådet att återkomma till kommunstyrelsen senast i augusti med en plan för åtgärder med mål att hålla sysselsättning uppe och behov av ekonomiskt bistånd nere.

En sådan plan bör inkludera både arbetsmarknadsåtgärder och fler utbildningsplatser i vuxenutbildningen. Även insatser för att stödja viktiga tillväxtsektorer under den tillfälliga krisen bör finnas med. Omställningen till minskad klimatpåverkan bör vara en självklar del av sådana insatser. Likaså bör också en reell stödfond för den kultursektor som är i kris finnas med. Vi har i Kulturnämnden redovisat vad vi anser är behovet men är redo att diskutera med den politiska majoriteten om allt som innebär någon slags ambition att rädda kulturlivet i Stockholm. Avsaknaden av beslut om detta är idag ett stort problem.

Det andra problemet som inte alls uppmärksammas i tertialrapport 1 är personalpolitiken. Det är ett område där pandemin visat på behoven av höjda ambitioner. Otrygga anställningar bidrar till mindre kontinuitet, lägre utbildningsnivå och därmed sämre kvalitet i verksamheterna. Staden behöver höja ambitionerna och det bör ske nu. Att i det läget bortse från de stora problem staden haft under pandemin leder helt fel. När stadsledningskontoret i sitt tjänsteutlåtande låter påstå att staden lyckats anskaffa och leverera skyddsutrustning till de prioriterade verksamheterna med bekräftad och misstänkt smitta är det en verklighetsbeskrivning som vi inte delar och påminner om att det fanns tillfällen under krisen då mer än 60 % av stadens verksamheter ansåg att de inte ansåg sig klara eller hade betydande svårigheter när det gäller skyddsmaterial. Stadens beredskap och stadens personalpolitik kommer vara viktiga förbättringsområden framöver.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Den rådande corona-pandemin har haft en stor påverkan på hela samhället. Vi vet ännu inte hur situationen kommer att utvecklas under sommaren och till hösten. Många verksamheter klarar sig igenom denna tid, men om det blir mer långvarigt kan effekterna bli mycket större. Det både har och kommer att få stor påverkan på många av stadens verksamheter. Något som pandemin har visat oss alla är behovet och vikten av en stark och hållbar offentlig sektor. Det är det offentliga som ser till att det finns allt från förstärkningsteam inom hemtjänsten som även kan ta hand om smittade brukare från de privata utförarna till förskola under sommaren

för all den personal inom vården som kanske inte kommer att kunna ta ut sin semester. Det är det offentliga som hållit uppe många privata företag för att säkerställa att pandemin inte får än större ekonomiska konsekvenser.

Stadens medarbetare gör ett fantastiskt arbete för att upprätthålla välfärden i denna svåra situation. Vi utgår ifrån att de framöver ska tackas genom att mer resurser tillskjuts dessa verksamheter både genom de utlovade generella statsbidragen men också genom att i kommande budget få tillräckliga resurser för att utveckla sina verksamheter, öka bemanningen och för att förbättra sina arbetsvillkor. Effekterna av den ökade sjukfrånvaron kommer sannolikt att påverka arbetsmiljön och medarbetarna en längre tid även efter att pandemin har klingat av. Nya personalpolitiska insatser och förmåner behöver därför tas fram, vilket Vänsterpartiet också har motionerat om till kommunfullmäktige.

Uppföljningen av budgeten för stadens verksamheter i tertialrapporten speglar i övrigt den budget som majoriteten har lagt och fokuserar till stor del på andra stadsövergripande frågor än de som Vänsterpartiet anser behöver prioriteras i en stad där ojämlikheten ökar, kulturen hotas och klimatkrisen står för dörren. Vi har en helt annan politik än de skattesänkningar, nedskärningar, privatiseringar och ombildningar som stockholmarna i allt högre grad nu märker konsekvenserna av.

Tertialrapporten visar hur ensidigt majoriteten ser på hur otrygghet hos invånarna ska mötas och osynliggör följaktligen den oro som majoriteten, genom att öppna för ombildning, själv har skapat under det gångna året hos tiotusentals hyresgäster i allmännyttan i elva av ytterstadens stadsdelar. Trots pågående pandemi med osäkerhet i ekonomin, ökad arbetslöshet och smittskydds begränsning av mötesfriheten fortsätter processen i de åtta stadsdelar där godkända intresseanmälningar inkommit före årsskiftet. Möjligheterna för staden att klara bostadsförsörjningsansvaret urholkas dessutom, då antalet hyresrätter med överkomliga hyror riskerar att minska med ca 2 000 hyresrätter med denna politik, som prövats tidigare och även då befunnits dålig.

Vi ser det vidare som obegripligt att uppföljningen på faktamässiga grunder bedömer att KF:s mål 2.2 om bostadsbyggandet kan uppfyllas helt särskilt då exploateringsnämnden redovisar katastrofala prognoser för bostadsbyggandet. Åtta av tio bostadsindikatorer beräknas inte alls uppnås och två bara delvis. Antalet markanvisade bostäder visar en fortsatt nedgående trend och andelen hyresrätter sjunker till 35 procent jämfört med målet om 50 procent. Måluppfyllelsen för mycket angelägna bostadssociala satsningar som seniorbostäder upplåtna med hyresrätt, genomgångsbostäder för prioriterade grupper och bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader beräknas sjunka till en bråkdel av uppsatta mål. Oberoende av vad som har orsakat det redovisade resultatet bör det enda rimliga vara att i den samlade uppföljningen av KF-målet 2:2 *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov* bedöma det som ej uppfyllt.

Ett hållbart samhällsbyggande kräver i tider av nedgång i ekonomin också att allmännyttan tillåts bygga mer hyresrätter än idag. En fortsatt planering för övervägande andel bostadsrätter riskerar att allvarligt fördjupa problemen, då bostadsrätter är mycket mer konjunkturkänsliga än hyresrätter samtidigt som allmännyttan som stabil aktör kan fungera konjunkturdämpande. Idag får dock bostadsbolagen inte ens markanvisningar för att nå majoritetens egna bostadsbyggnads mål, vilket är ett tydligt exempel på helt otillräcklig övergripande styrning. Koncernledningen har glädjande nog uppmärksammat i sin tertialrapport, då man tillsammans med bostadsbolagen arbetar för bättre samordning med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att säkra att bolagen får tillräckligt med markanvisningar, och vi utgår ifrån att även stadsledningskontoret tar ansvar för den här strategiskt viktiga fråga.

Även omställningen till ett hållbart klimat kräver mer av oss än vi i dagsläget presterar, vi måste växla upp klimatarbetet. Staden har högt ställda mål men vi rör oss nu varje dag närmare de datum våra målsättningar löper ut utan att göra de nödvändiga investeringar och förändringar som kommer att krävas för att nå dit.

De kulturella och kreativa näringarna uppgår till 12 procent av stadens samtliga arbetsplatser. Dessa har nu i stor utsträckning stängt ner sina verksamheter. Det innebär inte bara ökad arbetslöshet och hotande konkurser, det innebär även ett hot mot stadens attraktionskraft och besöksnäring. Men även utan pandemin så ser vi en stad där scener för såväl musik som teater stängs ner av både logistiska och ekonomiska skäl. Det gör bedömningen av måluppfyllelsen för målet att vara en modern kultur- och evenemangstad tveksam.

Målet i Stockholm att människor är självförsörjande bedöms som helt uppfyllt, detta trots att både arbetsmarknadsnämnden och fler stadsdelsnämnder flaggar för att fler kommer att bli arbetslösa och fler kommer ha behov av ekonomiskt bistånd. Arbetsmarknadsförvaltningen skriver i sin tertialrapport att den pågående pandemin har negativa konsekvenser för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden, de brukar drabbas hårt när arbetslösheten ökar. Färre befaras kunna komma ut i jobb när konkurrensen om arbetstillfällena blir allt hårdare och färre tar betyg på grund av övergång till distansundervisning. Vi menar att majoriteten behöver tydliggöra hur de extra statsstöden ska fördelas och se till att de även kommer dessa grupper till del genom att öka utrymmet för studiestöd och etableringsinsatser.

Vi ställer oss också frågande till att målet att staden arbetar samordnat och utvecklar förutsättningarna för en äldreomsorg av hög kvalitet och trygghet och självbestämmande anses helt uppfyllt med tanke på smittspridningen som har skett inom stadens äldreomsorg och majoritetens långsamma agerande i att sätta in nödvändiga åtgärder från centralt håll.

En stark orosfaktor är också privatiseringsagendan för samhällsfastigheter, som motiveras med omsorg om stadens ekonomi men övervältrar kostnaderna på kommande generationer. Att låta privata aktörer i allt högre grad bygga och äga skolor, vård- och omsorgsboenden och idrottshallar, som sedan hyrs ut till staden, är att låta skattebetalarna bära bördan av högre hyreskostnader i ett livscykelperspektiv och dränerar stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ekonomiskt. När antalet barn och unga växer framöver riskerar detta att stå oss dyrt. Även fortsatta försäljningar av Micacas fastigheter som skulle kunna användas för att bidra till att tillgodose SHIS:s stora behov av genomgångsbostäder för att tillgodose sociala behov av bostäder är kontraproduktiv politik och något helt annat än en hållbar ekonomi.

För fastighetsnämnden bekräftas behovet av en genomgripande analys av förutsättningarna att fullgöra sitt uppdrag. Överskottskravet avspeglar till exempel inte nämndens faktiska fastighetsinnehav och lokalhyresgäster – där en stor del av fastigheterna har högt kulturhistoriskt värde med begränsade avkastningsmöjligheter och hyresgästerna till stor del utgörs av stadens egna verksamheter samt föreningar och småskalig kulturverksamhet med begränsade möjligheter att betala marknadsmässiga hyror. Vi är också bekymrade över att bristen på investeringsmedel tvingar nämnden att dra ner på nödvändig upprustning, när det istället kan vara mer kostnadseffektivt att utöka budgetramen för att genomföra alla planerade åtgärder trots kostnadsökningar, snarare än att om några år återigen gå in i fastigheter för att göra resterande upprustningar. Eller gå miste om intäkter för att fastigheter riskerar att stå tomma på grund av säkerhetsskäl, exempelvis konstnärsateljéerna. Det behöver även säkerställas att fastighetsnämnden tilldelas investeringsmedel för att upprusta stadens resterande parklekar, utöver de investeringsmedel som redan beviljats. Staden behöver också se över möjligheten att låta kulturnämnden överta ansvaret så att föreningar och kulturskapare kan hyra ändamålsenliga lokaler genom att utöka möjligheterna till hyresbidrag, vilket gör att fastighetsnämnden får kostnadstäckning för både drift och underhåll av fastigheterna.

Det är oroande att se att staden anser att Stockholms förskolor är de bästa i Sverige och att målet till fullo är fyllt, speciellt som barngrupperna ökar och många av stadsdelarna inte når upp till målen om antal förskolebarn per anställd årsarbetare. Vi anser att majoriteten bör tillskjuta de medlen man skurit bort för att på riktigt göra stadens förskolor till landets bästa och ge de som arbetar inom förskolan den lön de förtjänar. När man ser underlaget för skolan i sin helhet så är det tydligt att den är underfinansierad, redan nu måste skolorna ta pengar ur resultatfonden. Tanken med fonderna är att skolorna ska kunna lägga undan pengar för en större investering, om de i övrigt uppfyller sina åtaganden. Men nu används pengarna istället

för att parera en allt för svag borgerlig budget. Insatser för att få fler barn att delta i förskolan har tyvärr inte lett till att fler barn går i förskolan. I det underlag vi fått så verkar det inte heller finnas kunskaper om varför barnen inte skrivs in och tyvärr inte heller vad staden ska göra för att få den kunskapen. Här anser vi att mer kan och behöver göras.

Gällande stadens arbete att minska kriminalitet och sociala problem hos unga noterar vi precis som socialförvaltningen att samverkan kommer att påverkas negativt av att stadsdelarna nu har så få anställda SIP-samordnare då dessa inte längre har finansiering från annat håll och nämndens budget är stram. Det är vidare problematiskt att årsmålet inte bedöms uppnås gällande behov av nya jourhem för barn i behov av placering utanför hemmet - här kan extra resurser behövas för att använda kreativa sätt att rekrytera passande familjer. Inget barn ska behöva vänta för att placeras när behov har uppstått.

Vi ser att efterfrågan på platser att placera våldsutsatta minskar medan det samtidigt rapporteras om ökning av våld i pandemins spår, det är viktigt att säkerställa att alla våldsutsatta verkligen söker stöd och får det utifrån sin våldsutsatthet. Här skulle vi också gärna se utökat uppsökande arbete under pandemin.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Jan Valeskog, Kadir Kasirga och Karin Gustafsson (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande anfördes av Rashid Mohammed och Torun Boucher (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Stadens omfattande arbete har påverkats av den pågående pandemin och alla medarbetare ska ha en eloge för de insatser de har bidragit med. Mot bakgrund av den situationen som nu råder är det av vikt att stadens är redo att rannsaka dess kostnader och prioritera kärnverksamheten. Kärnverksamheten måste för kommuninvånarnas bästa, bedrivas på ett tillfredställande sätt. Staden ska verka för att akuta behov kan tillgodoses för stadens invånare inom berörd verksamhet. Med hänsyn till den tidigare verksamhetsplanen samt tertialrapporter som presenterats, ser Sverigedemokraterna med fortsatt tillförsikt och oro kring säkerhetsställandet av en god social service under rådande pandemi. För tillfället är vår uppfattning att den verksamhet som tenderar att vara särskilt sårbar är äldreomsorgen i synnerhet med anledning av kompetensförsörjningen, vilket är allvarligt med tanke på att de äldre ofta tillhör en riskgrupp. Vi måste därför vara beredda att införa tillfälliga åtstramningar kopplat till verksamheter och projekt som inte är kopplat till stadens kärnverksamheter för att istället säkerhetsställa att resurser finns inom de mest akuta områdena.

Vi eftersöker överlag en mer konkret redogörelse och förslag från den grönbå majoriteten vad man gör för att bistå våra företagare. Hur verkar staden för att fler företag överlever under pandemin, vi saknar tydliga direktiv och förslag. Ska vi kunna uppfylla måluppfyllelsen om att vara en växande stad med en positiv tillväxt så måste staden vara beredd att skapa incitament för våra företag att överleva och behålla personal under pandemin, en pandemi som vi idag inte vet omfattningen av. Staden måste också ta ett helhetsansvar för den osäkra tid som kommer efter. Vi anser också att finansborgarrådet blir tydligare kring den långsiktiga strategin för stadens arbetsmarknadsinsatser. Det vi eftersöker är ett tydligare ställningstagande mot subventionerade sysselsättningar i stadens regi. Den här sortens skapade sysselsättningar kan fungera som praktik, men kan och ska inte likställas med ett riktigt arbete.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) enligt följande.

Den rådande pandemin har haft och har stor påverkan på stadens verksamheter och på dess invånare. Många medarbetare har varit hårt pressade i hela staden. Det har i hög utsträckning varit lågavlönade kvinnor inom välfärdsyrken som fått dra ett stort lass och ta stora risker genom sina arbeten inom vård och omsorg. Pandemin har samtidigt slagit hårt mot redan utsatta grupper och områden. Det ser vi i att socioekonomiskt utsatta områden som Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta och Skärholmen är de som drabbats av högst andel insjuknade och avlidna. Vi ser det också i bland annat kvinnojourernas, hbtq-organisationernas och barnrättsorganisationernas vittnesmål om att utsatthet och våld riskerar att öka. Den ekonomiska utsattheten som följd av arbetslöshet slår också oproportionerligt hårt mot de med svagast ställning på arbetsmarknaden, såsom unga, nyanlända, kvinnor med otrygga anställningar och personer med funktionsnedsättning. Vi hade velat se tydligare åtgärder riktade mot dessa utsatta grupper så att de inte prioriteras bort när den allmänna arbetslösheten ökar.

Det är förståeligt att Coronapandemin inneburit att delar av stadens verksamheter satts på paus medan andra behövt förstärkning. Att en pandemi får konsekvenser som påverkar målpuppfyllelsen är inget konstigt. Vad som däremot är konstigt är att vissa nämnder trots allt bedömer målen som helt uppfyllda. Till exempel bedömer äldrenämnden målet ”I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande” som helt uppfyllt. Att äldreomsorgen drabbats extraordinärt hårt av pandemin tycks inte ha påverkat målpuppfyllelsen i äldrenämnden alls. Det är inte trovärdigt.

Även att 22 av 28 nämnder bedömer målet ”Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring” som helt uppfyllt skapar frågetecken i en tid då såväl kultursektorn som besöksnäringen skakats om i grunden. Trots ett ökat digitalt kulturutbud är kultursektorn hårt drabbad och det är oacceptabelt att det krispaket som majoriteten tagit fram i själva verket är en omfördelning av medel som var avsatta för kulturstöd. Vi tycker Stockholms kulturaktörer förtjänar bättre än så.

Ett hållbart samhällsbyggande kräver i tider av nedgång i ekonomin också rejäla satsningar på att komma ikapp bostadsbristen, och därutöver att allmännyttan tillåts bygga mer hyresrätter än idag. Idag får dock bostadsbolagen inte ens markanvisningar för att nå majoritetens egna bostadsbyggnadsmål, vilket är ett tydligt exempel på helt otillräcklig övergripande styrning. Trots rådande pandemi fortsätter däremot majoriteten med sitt ideologiska projekt av att ombilda allmännyttan i ytterstaden. Det är en felprioritering. De resurserna borde i stället läggas på att hjälpa hyresgäster eller småföretag att hantera hyresskulder till följd av pandemin.

Behovet och vikten av en stark offentlig välfärd, med trygga anställningar, goda arbetsvillkor och rättvisa löner har blivit tydliga under den rådande pandemin. Det står klart att skattesänkningar, nedskärningar, privatiseringar och urholkning av arbetsvillkor knappast är rätt väg att gå. De nedskärningar som det grönbåa styret har gjort bidrar inte till att ta oss ur den här krisen. De vackra orden om trygghet som prioriterat mål ekar tomma när uppföljningar av budget inte redogör för om och i så fall vilka krisåtgärder som vidtagits för att säkra kvinnors, barns och hbtq-personers trygghet under rådande pandemi. Det är anmärkningsvärt att målet om trygghet anses helt uppfyllt utan att huvud taget redogöra för detta. Terialrapporten avspeglar den Moderatledda majoritetens budget och verksamhetsplan där tidigare ambitioner för att utjämna ojämlika livsvillkor, förbättra jämställdheten mellan kvinnor och män och stärka mänskliga rättigheter saknas.

Vi vet att stadens medarbetare gör så gott de kan under rådande omständigheter för att hålla igång verksamheterna på bästa sätt, men vi vill understryka vikten av att tillföra de resurser som krävs i stället för att sätta ytterligare press genom ideologiskt motiverade besparingskrav. Om staden ska stå rustad för framtida kriser behöver vi en stark välfärd och en politik för ökad jämställdhet och jämlikhet.